RABHADH

NÍ MÓR duit an páipéar ceisteanna seo a chur ar ais le do leabhar freagraí ag deireadh an Scrúdaithe, nó caillfear marcanna.

Scríobh d'Uimhir Scrúdaithe anseo ⇒

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2004

DÉ CÉADAOIN, 23 MEITHEAMH 2004, MAIDIN 9.30 – 12.00

EACNAMAÍOCHT TALMHAÍOCHTA - ARDLEIBHÉAL

(320 Marc)

Freagair **cúig cheist déag** as Roinn I agus **ceithre** cheist as Roinn II. Níor cheart duit níos mó ná uair an chloig a chaitheamh le Roinn I.

ROINN I (120 marc)

Freagair **cúig cheist déag.**
Scríobh na freagraí ins na spásanna cuí.
Tá na ceisteanna ar fad ar aon mharc.

ROINN II (200 marc)

Freagair **ceithre** cheist.
Scríobh na freagraí i do fhreagarleabha(i)r.
Tá na ceisteanna ar fad ar aon mharc (50 marc).
Ná scríobh na freagraí do Roinn II ar an gceistpháipéar seo.

NÁ DEARMAD AN CEISTPHÁIPÉAR SEO A THABHAIRT AR AIS LEIS AN/NA F(H)REAGARLEABHA(I)R A ÚSÁIDEADH CHUN NA CEISTEANNA I ROINN II A FHREAGAIRT.

ROINN I (120 marc)

Freagair **cúig cheist déag.**
Scríobh na freagraí ins na spásanna cuí.
Tá na ceisteanna ar fad ar aon mharc.

1. **Ar mhargadh na dtosca** idirghníomhaíonn éileamh ar ______________________________ ó na gnólachtaí le ____ ó ______________________ chun praghsanna ar nós **talamh,** ______________________ , __________________________ agus ___________________a thabhairt.

2. Is tomhaltóirí chomh maith le táirgeoirí iad feirmeoirí sa gheilleagar náisiúnta. Mínigh.

____

____

3. Tá an tOlltáirge Talmhaíochta ag praghsanna an mhargaidh móide___________________________ lúide __________________________ cothrom leis an Olltáirge Talmhaíochta ag costais fachtóirí.

4. Abhair cad is brí le **cumas aisíoctha**.

____

____

5. Sainmhínigh **imeascadh cuasa-ingearach** agus luaigh sampla **AMHÁIN.**

____

____

SAMPLA: ____

6. Luaigh an **DÁ** phríomh-athróg a mbíonn tionchar acu ar an éileamh fadtréimhseach ar earra ar bith.

(i) ____

(ii) ____

7. Luaigh an **DÁ** thoisc is tábhachtaí a bhogann <u>cuar an táirge iomláin</u>.

(i) ____

(ii) ____

8. Cad a thuigeann tú le **costais bharúlacha**? ____

____

9. Cén fáth ar ceist thábhachtach eacnamaíochta í **soghluaisteacht acmhainní**?___________________________

____

10. Ríomhann measúnú infheistíochta an bhreis ______________________ agus an bhreis____________________ de thoradh plean feirme le himeacht ama.

11. Cén fáth a n-athródh praghasleaisteachas an tsoláthair do chruithneacht ag leibhéil éagsúla de phraghas na cruithneachta?

____

____

12. Luaigh **DHÁ** fheidhm atá ag Teagasc.

(i) ____

(ii) ____

13. Cad a thomhaiseann an cóimheas glanfhiúchas le fiachas ar fheirm? ______________________

____

14. Úsáideann institiúidí airgeadais dhá bhunchritéir agus iad ag cinneadh cé dó ba chóir iasacht a thabhairt. Cad iad na critéir sin?

(i) ____

(ii) ____

15. Mínigh an téarma an **tInnéacs Méid** (Volume Index). ______________________

____

16. Beidh éifeachtaí díreacha, éifeachtaí indíreacha agus éifeachtaí spreagtha ón gcrapadh ar an talmhaíocht, ag eascairt as na leasuithe reatha ar CAP. Mínigh go soiléir an bhrí atá le **DHÁ** cheann de na téarmaí a bhfuil líne fúthú.

(i) ____

(ii) ____

17. Úsáideann an tAontas Eorpach trí chineál ionstraim reachtaíochta. Luaigh ceann **AMHÁIN** ar bith díobh agus mínigh go hachomair é.

____

____

____

18. Cén fáth ar comhlánú inmhianaithe é Polasaí Réigiúnach éifeachtach ar an gComhpholasaí Talmhaíochta (CAP)?

____

____

____

19. Braitheann costas iomlán na bhfóirdheontas easportála faoi CAP ar dhá eilimint. Cad iad sin?

(i) ____

(ii) ____

20. Cad iad an **DÁ** phríomh phointe i dteoiric Thomas Malthus ar fhás an daonra?

(i) ____

(ii) ____

____

Ná dearmad an ceistpháipéar seo a thabhairt ar ais leis an/na f(h)reagarleabha(i)r a úsáideadh chun na ceisteanna i Roinn II a fhreagairt.

ROINN II (200 marc)

Freagair **ceithre** cheist.
Scríobh na freagraí i do fhreagarleabha(i)r.
Tá na ceisteanna ar fad ar aon mharc (50 marc).
Ná scríobh na freagraí do Roinn II ar an gceistpháipéar seo.

1. Taispeánann an léaráid thíos an éifeacht ar phraghasanna agus ar ioncam na hÉireann atá ag an bhfairsingiú ar sholáthar talmhaíochta na hÉireann laistigh den Aontas Eorpach.

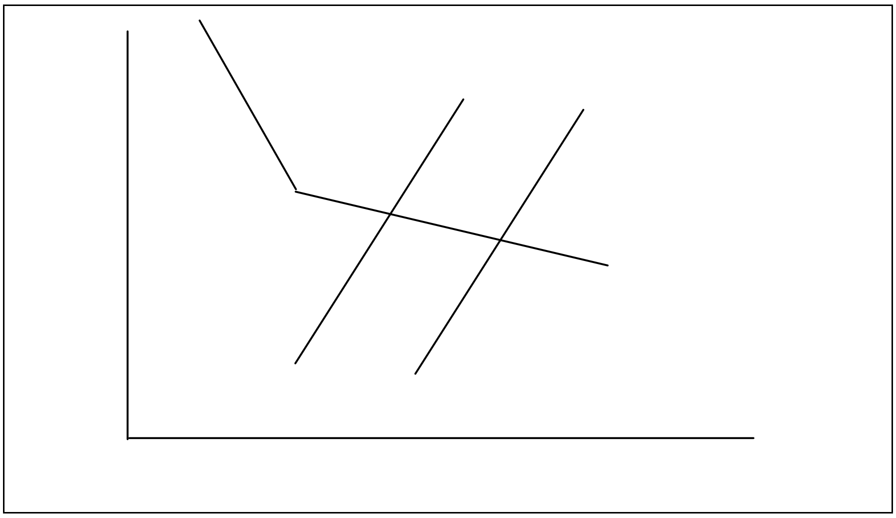

(a) Cóipeáil an léaráid thuas i do freagarleabhar. Lipéadaigh na haiseanna agus cuair an éilimh agus an tsoláthair;
(b) Mínigh cén fáth a bhfuil an cruth mar atá ar chuar an éilimh;
(c) Taispeáin ar an léaráid a bhfuil ag tarlú don phraghasleibhéal in Éirinn de réir mar atá soláthar na hÉireann ag fairsingiú. Mínigh.
(d) Cad atá ag tarlú d'ioncam iomlán feirmeoirí na hÉireann de réir mar atá soláthar na hÉireann ag fairsingiú?
(e) Mínigh cén chaoi a mhaolaigh na leasuithe ar CAP an fairsingiú seo ó 1980 ar aghaidh.

[50 marc]

2. Is iad seo thíos na cuntais feirme d'fheirm déiríochta atá tipiciúil in Éirinn:

		€
Díolacháin lúide ceannacháin:	bainne	70,000
	beostoc	26,000
	barra	2,000
Dímheas		2,000
Costais athraitheacha		36,000
Tomhaltas an tí		2,000
Athrú sna fardail		−10,000
Costais sheasta eile		25,000

Ríomh, agus taispeáin na hoibríochtaí ar fad:

(i) Aschur na feirme;
(ii) Ollchorrlach na feirme;
(iii) Ioncam Teaghlaigh na Feirme;
(iv) Ioncam Airgid na Feirme.

[50 marc]

3. **(a)** Déan cur síos gearr ar an gcineál Rialú Díreach Soláthair a bhaineann le **DHÁ** cheann ar bith díobh seo a leanas:

   (i) Bainne;
   (ii) Biatas siúcra;
   (iii) Gránaigh.

   (b) Déan cur síos gearr ar phríomh phointí leasuithe CAP MacSharry, a tugadh isteach i 1992.

   (c) Cad a thuigeann tú le fáinne cosanta (ring-fencing) a chur timpeall ar chuótaí?

[50 marc]

4. Sa bhfadtéarma bíonn an claonadh ag ioncaim feirme a bheith faoi réir ag cúngach praghais-costais.

   (a) Sainmhínigh cúngach praghais-costais.

   (b) Cén fáth a bhfuil an coincheap seo chomh tábhachtach sin i gcúrsaí feirmeoireachta?

   (c) Mínigh na fórsaí a bhíonn ag oibriú i margaí na dtáirgí agus na dtosca ***araon*** a chuireann le cúngach praghais-costais. **[50 marc]**

5. **(a)** Mínigh an téarma 'díchúpláil' (decoupling) san eacnamaíocht talmhaíochta.

   (b) Cad iad na héifeachtaí is dócha a bheidh ag an díchúpláil ar thalmhaíocht na hÉireann?

   (c) Go hachomair, cad iad na héifeachtaí is dócha a bheidh ag an díchúpláil ar an timpeallacht?

[50 marc]

6. Taispeánann na léaráidí soláthair/éilimh seo a leanas cás tháirgí talmhaíochta ar mhargadh an Aontais Eorpaigh agus ar an margadh Domhanda.

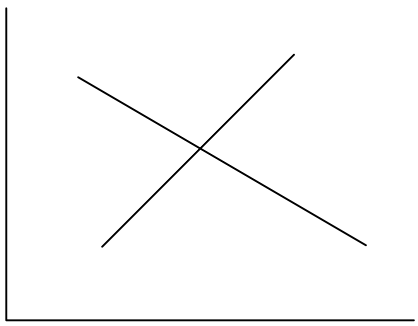

FÍOR 1

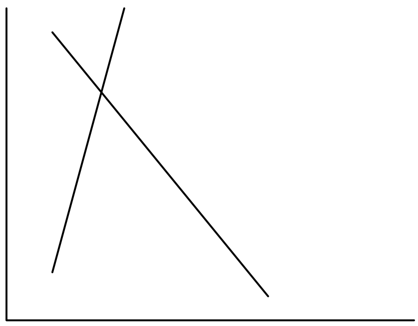

FÍOR 2

   (a) Cóipeáil na léaráidí i do leabhar freagraí agus lipéadaigh iad, á chur in iúl cén ceann a bhaineann le margadh an Aontais Eorpaigh agus cén ceann a bhaineann leis an margadh Domhanda.

   (b) Cén praghas a bheadh i réim ar mhargadh an Aontais Eorpaigh muna mbeadh cosaint ar bith ann in aghaidh importálacha? Taispeáin é seo ar an léaráid chuí.

   (c) Cén chainníocht a d'éileofaí agus a sholáthrófaí ag an bpraghasleibhéal seo? Taispeáin é seo ar an léaráid.

   (d) Mínigh na príomh bhuntáistí agus na príomh-mhíbhuntáistí atá ag Margaí Saora do tháirgí talmhaíochta.

   (e) Cén chaoi arbh fhéidir na míbhuntáistí i **(d)** a laghdú agus saorthrádáil a choinneáil sa tsiúl.

[50 marc]

Ná dearmad an ceistpháipéar seo a thabhairt ar ais leis an/na f(h)reagarleabha(i)r a úsáideadh chun na ceisteanna i Roinn II a fhreagairt.